

Nemčija utegne predlagati mir - Stalin prejel poročilo

HITLERJEV GOVOR ZNA VSEBOVATI KAK TAK NAČRT

Razne vesti trdijo, da je Nemčija pripravljena ponuditi mir zapadnim velesilam, in Hitler bo morda predlog objavil to soboto. — Velika izprememba v nemški propagandi.

London, Anglija. — V raznih nevtralnih deželah se že dalje časa pojavljajo vesti, da imajo nemški voditelji, s Hitlerjem na čelu, namen, postaviti mirovni predlog zapadnim nasprotnicam, Ameriki in Angliji. Ali je zadnja konferenca zaveznikov v Casablanci pripomogla, da bo ta predlog bolj gotovo stavljen, ali pa so vsled nje nazivi opustili svoj načrt, se še ne more ugotoviti. Pričakuje pa se, da bo v to zadevo posvetil Hitler sam.

To soboto bodo nazivi obhajali 10. obletnico, ker je prišel Hitler na čelo nemške vlade, in, kakor običajno vsako leto, se pričakuje tudi zdaj, da bo imel Hitler ob tej priliki javni govor, in v tem govoru se utegne razodeti, ali nazivi nazivajo res kakšne mirovne načrte, da jih predlože. Kot se sliši govorice, je Hitlerjev namen predlagati, da ne nemške čete umaknejo z ozemlja zapadne Evrope, dočim bi si pridržale ostalo zasedeno ozemlje, namreč Poljsko, Rusijo in balkanske države.

Zelo pa je verjetno, da je afriška konferenca pokopala vse nade, ki so jih utegnili gojiti nazivi na kak mir potom pogodb. Kakor se namreč trdi, sta si Roosevelt in Churchill edina predvsem v eni točki, namreč: Nobenemu miru z osiškem potom pogajanj; upoštevala se bo samo njega brez-pogojna podaja.

Da je pa kak nazijski mirovni predlog v resnici mogoč, se lahko sklepa iz neverjetno izpremenjenega tona njih propagande. Sprva je bila ta propaganda bahava, češ, vse bomo zdobili; pozneje se je nekoliko omilila ter pričela omenjati, da je nemška sila naletela na ovire, a zdaj pa že kar naravnost priznava, da je ruska sila močnejša od nemške. Nič

TUNIZIJI ROMMEL V

Del njegovih čet se umaknil za utrjeno črto.

London, Anglija. — Rommela očiščna armada je končno prispela do cilja, namreč do Tunizije, do katerega je morala napraviti 1000 milj dolgo pot iz Egipta. Nje prvi oddelki so se že umaknili za utrjeno Marethovo linijo, dočim je nje zadnji del še vedno izpostavljen britanskim napadom zapadno od Tripolisa. Od druge strani, od zapada, so pa te dni otvorile ameriške čete živahne napade na osiščne pozicije v Tuniziji in so napadi deloma namenjeni tudi Rommelu.

VEČJA STROGOST GLEDE "C" KART

Chicago, Ill. — Lokalni odbori za odmerjanje so poslali vsem tistim, ki imajo "C" gasolinsko karto, obvestilo, da morajo dobiti odobritev od svojih predstojnikov, da res potrebujejo več gasolina, drugače ne bodo dobili nove knjižice. Tudi mora imeti vsakdo z B ali C knjižico prilepljen tozadevni lepak na vidnem mestu na avtomobilu.

Vi radi berete vesti iz drugih naselbin; drugi radi berete novice iz vaše naselbine. Poročajte novice in dogodke v "Am. Slovencu".

bi torej ne bilo čudnega, ako bi se napravil še nadaljnji mali korak in se priznalo, da Nemčija potrebuje mir. vsaj na zapadni meji.

AMERIŠKA LETALA NA- PADLA NEMČIJO

London, Anglija. — Zadnje sredo se je izvršil ameriški zračni napad na nemška industrijska središča, ki je bil prvi tak napad, pri katerem so sodelovali izključno samo ameriški letalci. Za cilj so si vzeli letalci nemško pomorsko bazo pri Wilhelmshaven in industrijsko mesto Emden. Britanska zračna sila pa je isti dan prvokrat napadla dansko prestolico Kopenhagen ter tam bombardirala tadjedelnice in tovarne strojev za podmornike.

PRVI WAAC TRANSPORT PREKO MORJA

Alžirja. — Kakor se je objavilo iz zaveznškega glavnega stana v severni Afriki zadnje sredo, je prispel v Afriko preko morja prvi transport ameriške ženske pomožne armade, takozvane WAAC, katere bodo tvorile del štabnega glavnega stana generala Eisenhowerja. Te "vojakinje" se bodo uporabljale kot pisarniške moči, namreč kot stenografkinje, tipkarice, telefonske operatorice, a tudi kot voznice avtomobilov in lažjih truckov.

VELIK PADEČ V AVTNEM PROMETU

Chicago, Ill. — V Illinoisu je, kakor se uradno ugotavlja, padel avtomobilski promet od 1. decembra, kar je odmerjanje gasolina v veljavi, za 59 odstotkov ob nedeljah in za 40 odst. ob delavnikih.

ODPRAVITI ŽELI PIJAČO ZA VOJAKE

Washington, D. C. — V poslanski zbornici je zadnje sredo stavil poslanec Russell iz Tex. predlog, po katerem bi bilo prepovedano, prodajati opojno pijačo vsakemu moškemu v uniformi oboroženih sil.

VEČ OLJA ZA VZHODNE DRŽAVE

Washington, D. C. — Predsednik zveze ameriških železnic je v sredo napovedal pred nekimi senatskim odborom, da se bo tekom enega meseca dovoz olja in gasolina v vzhodne države zvišal za 15 odstotkov.

ROOSEVELT IN CHURCHILL MU POSLALA OBVESTILO

Zastopnika Amerike in Britanije osebno izročila Stalinu sporočilo od Roosevelta in Churchilla. — Vsebina je ostala uradna tajnost. — Listi molče o konferenci v Afriki.

KRATKE VESTI

Alžir, Alžirja. — Kakor se je objavilo, si bosta francoska generala de Gaulle in Giraud ustanovila medsebojne diplomatske odnose ter bosta drug k drugemu poslala svojega poslanika in obenem, da bosta nadaljevala s pogajanj.

London, Anglija. — Po nemškem radio se je v sredo navajala izjava propagandnega ministra Goebbelsa, v kateri je ta opozoril Nemce, da bo vsak moški od 16. do 65. in vsaka ženska od 17. do 45. leta po zakonu prisiljen k delu.

Moskva, Rusija. — Maršal Timošenko, ki je bil koncem zadnjega leta odstranjen od poveljstva na jugozapadni fronti, je zdaj na čelu čet, ki se bojujejo na severnem, le-ningskjem odseku, kakor se je izvedelo zadnje sredo.

ILLINOJSKI PRIPRAVLJA PREISKAVO GLEDE OLJA

Springfield, Ill. — S skoraj dvetretjinsko večino glasov je državni senat v sredo sprejel resolucijo, da se uvede preiskava glede federalnega odmerjanja olja v Illinoisu. Poslanska zbornica se bo z resolucijo bavila prihodnji torek.

OSREDNJI ZAPAD SI BO MORAL PRITRGOVATI

Chicago, Ill. — Na nekem zborovanju groceristov se je poljedelski tajnik Wickard zadnje sredo izrazil tukaj, da bo moral osrednji zapad, kjer se pridelava največ živil, deliti svoje pridelke z drugimi deli dežele, namreč s kraji ob Atlantiku in ob Pacifiku. Tako se bo tem krajem odpomoglo, da ne bodo trpeli pomanjkanja, dočim bodo vsled tega nasprotno nekateri deli srednjega zapada prvokrat občutili nekoliko stiske.

Moskva, Rusija. — Načelnik sovjetske vlade Josef Stalin je prejel od Roosevelta in Churchilla posebno poročilo, ki mu je bilo zadnje sredo osebno izročeno potom ameriškega poslanika Standleya in britanskega zastopnika Bagallaya.

Kaj je vsebovalo to poročilo, je uradna tajnost. Standley je na tozadevna vprašanja častnikarjev odklonil vsak odgovor in niti tega ni razodel, ali on sam ve za vsebino, ali ne. Dognati se je moglo le toliko, da so v njem vojaški načerti.

Dočim je isti dan sovjetski radio objavil podrobnosti o konferenci v Casablanci, je pa sovjetsko časopisje skoraj popolnoma prezrlo vsa dogodek. Le en list se je bolj direktno dotaknil pomena konference, ko se je izrazil, da ni več daleč dan, ko bo Hitlerjeva armada vržena s severne Afrike, in, da Hitler ne smatra Italije za nič drugega več kakor za južno krilo Nemčije.

GENERALOVA ŽENA — USLUŽBENKA V LABORATORIJU

North Chicago, Ill. — Uslužbenici v tukajšnjem Abbott laboratorijih so bili dokaj presenečeni, ko so zadnje sredo izvedeli, da Mrs. Laura Wilbur iz Highland Parka, ena njih sodelavk, ni nihče drugi kakor žena brigadnega generala Wm. H. Wilbura. Kljub temu, da je njen mož visok in prominenten častnik, je ona že od 1. novembra dalje zaposlena v teh delavnicah kot navadna uslužbenka in nihče ni niti slutil, kdo da je. Šele, ko se je v sredo izvedelo, da je bil njen mož odlikovan od predsednika Roosevelta v Afriki s častno kongresno medaljo, je prišla cela skrivnost o njeni osebnosti na dan.

VESTI O DOMOVINI

Grozni dogodki na Brdu pri Ljubljani. Izvirno podtalno poročilo opisuje, kako so Italijani na zverinski način mučili in ubili dve ženski in 15 moških — vse po nedolžnem.

Pokolj na Brdu pri Ljubljani

O tem slučaju smo dobili nad vse točne informacije, katere sem vse še sam naknadno kontroliral. Sam sem bil prisoten pri prevozu mrličev v mrtvašnico ter si nato tudi vse mrlične osebno ogledal. Zaslisal sem tudi osebno mnogo očividcev in prizadetih znancev ter sorodnikov in dajem naslednje poročilo:

Dne 22. julija ob 9 zjutraj se je g. Sitarjeva, posestnica opekarne v Šiški in lastnica njiv pri Brdu, odpeljala s svojo služkinjo proti Brdu. Ker ni imela prehodnega dovoljenja, so ji na meji dali dva vojaka, ki sta jo na vozu spremljala. Omenjena je šla na žetev, ter je bil vsled tega tak uraden postopek dovoljen. Ko je družba privozila v bližino njive (pri mostičku na Bokalah), se je iznenada pojavila četa partizanov od približno 20 moč. Partizani so enega Italijana takoj ubili, za drugega pa se ne ve, ali je pobegnil ali pa so ga partizani odpeljali s seboj. Sitarjeva potem ni šla na njivo, temveč je obrnila voz in se takoj odpeljala nazaj ter zadevo javila oblastem. Še istega dne je sledila aretacija Sitarjeve in njene služkinje. Obe sta bili odpeljani v vojašnico.

Dne 23. julija ob 2 popoldne je pričelo prodirati 40 fašistov, katerim je bilo dodeljenih okoli 200 grenadirjev z 20 strojnimi, po glavni cesti na Tržaško cesto do gostilne Martina (sedanja mestna meja), odtoč pa proti Brdu in Vrhovcem. Prodirali so proti cilju v bojni črti ter med potjo besno obstreljevali s strojnimi vsa polja, grmovje in skupine dreves. Zanimivo je, da so naselje pri opekarini (pod hribom) pustili popolnoma pri miru ter svojo pozornost obračali le na hrib sam.

Ko so napadalci prispeli v dolinico, kjer se nahaja takozvana "Druga Sibirija", v kateri prebivajo le najboljše ljudje, se je pričelo pravcato divjanje. Ljudi so neusmiljeno pretepali in mučili in dasiravno vlada tam največja ubožstvo, so napadalci izropali vse hiše takorekoč do zadnje krpe. Ko je bilo to delo opravljeno, so zažgali vseh 22 borihihišic. Ako so reveži hoteli kaj rešiti, so jim s silo vse izpajili iz rok in odnesli s seboj. Pljačka je bila tako temeljita, da končno ni ostalo na torišču niti ene kokoši ali zajčka.

Med tem so Italijani pripeljali do mesta, kjer se je prejšnji dan dogodil partizanski napad, nesrečno posestnico Sitarjevo in njeno služkinjo. Obe sta bili na tistem mestu justificirani. Kdor je videl kako strahotno so morale biti mučene. Celotelo je bilo pol-

no podplutb in ran, glave so tako strahotno razbite, da sploh ni mogoče ugotoviti oseb. Identifikacija se je mogla izvršiti samo na podlagi raztrganih oblek.

Nato so na dotično mesto pripeljali še osem moških iz prej omenjene "Sibirije". Tudi ti so bili strahotno trpinčeni in naposled ustreljeni.

Na mestu, kjer se je izvršila justifikacija Sitarjeve ter drugih "talcev", je stal vojaški avto, na katerega so naložili devet mrtvecev. Auto so spremljali vojaki in fašisti, ki so bili do mestne meje popolnoma tihi. Šele ko so bili na meji, so na mrtvece naložili še živega prašiča, katerega so bili nekje ukradli. Na avto so zlezli tudi spremljevalci ter, stoje na mrličih, pričeli peti italijanske pesmi, zasmehovati mimoidoče in groziti. Vsi, ki so videli ta divjaški prizor, so se strahno zgrazali. Na pokopališču na Viču so mrtvece pometal na pot v sredini pokopališča.

Ostale mrtvece je pripeljalo 10 vojakov na samotnem vozičku. Tudi ta "sprevod" se je vršil med huronskim vpitjem, petjem in zasramovanjem. Podivjanci so mrtvece pustili kar na vozičku preko noči, poleg mrtvašnice.

Poleg tega so še na licu mesta med gorečimi hišami postrelili 6 Slovencev. Razumese, da so tudi ti morali pretrpeti strahovite muke. Ubiti so bili sledeči naši ljudje:

Rihar, delavec, 73 let; Janežič, železničar, 70 let; Bohelj Jan., del., 70 let; Lamovš, delavec, 70 let; Žirovnik, delavec, 52 let; Hirs, krojač, 43 let; Revšek, delavec, 44 let; Ravnokril, delavec, 42 let; Ogrinc, delavec, 40 let; Bojt, delavec, 40 let; Panogac, železničar, 38 let; Guštin Karl, del., 36 let; Bohelj (gluhonem), 28 let; Mavzer, krojač, 19 let; Kožuh Ivan, delavec, 18 let; Sitar Ana, posestnica, 28 let; Služkinja omenjena, 19 let.

Vsi omenjeni so bili 24. julija pokopani na pokopališču na Viču, izvenzemski Bojta, ki je pokopan pri Sv. Križu. Na Viču jih leži skupno 14 medtem ko Sitarjeva in njena služkinja ležita v posebnem grobu.

BARAGOVH PRATIK

ZA LETO 1943
NI VEČ!

Cenjene čitatelje, prosimo, naj za Baragovo Pratiko za leto 1943 ne pošiljajo naročil več, ker je vsa razprodana in z njo ne moremo postreči več. Vzemite to na znanje!

POMANJKANJE DELOVNIH SIL SE VEDNO PROBLEM

Washington, D. C. — Problem pomanjkanja delovnih moči v Ameriki je še vedno akuten, v industriji, kakor tudi na farmah, a do zdaj se ni našla zanj še nikakršna odločilna rešitev.

Iz raznih krogov so se izrazila priporočila, naj bi se enostavno regimentiralo celokupno delavstvo, moško in žensko, ter se pošiljalo iz kraja v kraj, kjer bi bila pač največja potreba zanj, toda ta drastičen načrt je stopil v ozadje, ko se je predsednik Roosevelt izrazil, da ne odobrava nobenega takega zakona, ki bi takorekoč mobiliziral moške v delovno armado, ali pa registriral ženske v podobno svrhu.

Tako se zdaj iščejo novi načerti. Eden predlogov je, naj bi se vzelo manj moških v armado, toda temu se vojaške oblasti upirajo. Popustilo se je nato v toliko, naj bi se vsaj ob času nujnega dela poslali vojaki na dopust, da bi pomagali na farmah; to vprašanje še ni rešeno. Dalje se je stavljal nasvet, naj bi farme prenehale producirati take pridelke, ki niso nujno potrebni, ter se omejile le na bistvene, in obenem, naj bi se pripustili v deželo mehiškanski delavci ter se tudi tukaj rojeni Japonci poslali zopet na farme.

Vse to je pa še vedno v razmotrivanju.

"GLAJDERJI" SE IZDELUJEJO TUDI ZA MORNARICO

Med tem, ko se posebne vrste letala, imenovana "glajderji", uporabljajo na suhem še več let, se je zdaj začela za nje zanimati tudi ameriška mornarica. Gornja slika kaže prvo tako letalo, izdelano za mornarico, ko ga preizkušajo na Delaware reki.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak dan razen nedelj,
nedeljkov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after a holiday.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina	Subscriptions:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$7.00	For one year \$7.00
Za pol leta 3.50	For half a year 3.50
Za četrt leta 2.00	For three months 2.00
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na ured-
ništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko iside list. — Za zadnjo številko v
tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. —
Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at
Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

ODKRITJA GOVORE

Isolacionisti, ki so pred napadom na Ameriko imeli to-
liko za povedati in polne koše vsestranskih nasvetov, kako
naj bi se vodila politika te dežele, itd., so po napadu utihnili
osramočeni. Niso pa utihnili z iskrenostjo, to je, da bi
priznali, da so bili v zmoti in da bi dali prav onim, ki so de-
želo svarili pred nevarnostmi. 'Le umolkni in in čakajo
na druge prilike, da začno vrtati proti administraciji.

Tako imamo priliko čuti te dni že prav glasne proteste
proti raznim določilom administracije od strani raznih iz-
voljenih republikanskih kongresnikov in senatorjev. Pri-
hajajo na dan, da se troši preveč, nepredvidno, itd. Na splo-
šno zglejajo taki ugovori lepi in ljudstvo misli, glej, skrbni
so, skrbijo, da se ljudski denar ne bo po nepotrebnem za-
pravljal. Ali so res taki? Morda nekateri govore res iz
takega prepričanja. Ampak večina pa le iz golega poli-
tičnega nasprotstva, po geslu: kar naredi kdo drugi iz dru-
ge stranke, je vse za nič.

Zadnje dni smo imeli priliko čitati in slišati razne ko-
mentatorje na radio, kako so prihajala uradna svarila o ne-
varnosti napada od strani Japoncev že celo leto pred napa-
dom. Poslanik Grew, je opozarjal vlado na možnost napa-
da. Pa kaj se je v tem oziru storilo? Nič. Ameriške la-
dije so počivale v luki Pearl Harborja, kakor privezane
ovce v staji, ko je prišel napad. Res je, da kot demokratič-
ne ljudje nismo tako zahrbtnega napada pričakovali. Toda
nekoliko bolj pazljivi bi pa le res mogli biti. Vsaj je celo ba-
je opazovalec celo uro prej opozoril, da se bliža nekdo. Bli-
žali so se Japonci Pearl Harborju, napadli in povzročili ve-
likansko škodo. Še le po enem letu se je odkrilo pravo ško-
do. Ali je to napaka le administracije? Tudi, ampak, ka-
kor je bilo razpoloženje v deželi in tudi prav v obeh zborni-
cah, med republikanci na splošno, kakor tudi med starimi
demokrati, saj administracija ni mogla ravnati drugače.
Vsak korak, ki ga je storila so politični nasprotniki napa-
dali, da vodi v vojno. Le z največjo težavo je mogel pred-
sednik spraviti skozi razne programe za oboroževanje. Bo-
ga moramo zahvaliti Amerikanci, da je administracija pod
modrim vodstvom Roosevelta mogla vsaj toliko storiti v
danih razmerah, kakor je, drugače bi bilo še slabše. Odkri-
tja to točno kažejo.

Kako bo za naprej? Ali je vojska že blizu konca? Je
zmaga že izvojevana? Še daleč ne. V vojno še dobro sto-
pili nismo. Glavna zmaga bo morala biti še le izvojevana
na bojiščih in brez našega sodelovanja ne bo izvojevana.
Čujemo pa, ko je bilo le par republikanskih kongresnikov
in senatorjev več izvoljenih pri zadnjih volitvah in so zdaj
prišli v kongres v Washington, že kričoč kritiko. V Wa-
shingtonu je vse narobe, se vpije. Prevelika zapravljenost,
itd. Ali je vse to na mestu? Sodimo trezno in ne skakaj-
mo tjavendan v kritikah. Predsednik Roosevelt je mož, ki
je vreden zaupanja. Mogoče je kdo, ki v kakem uradu pod
njim res zasluži kritiko. Ampak radi kakih posameznikov
še ne zasluži kritike vsa administracija, najmanj pa ne
predsednik. Ali so novopečeni kongresniki in senatorji
res taki modri državniki, da bi oni znali bolje voditi deželo
v tej kritični dobi, kakor jo vodi predsednik Roosevelt?
Lahko je, da imajo razne kvalifikacije. Skušeni pa najbr-
že nobenih, vsaj takih ne, kakor predsednik Roosevelt, ki
je osivel v velikem prizadevanju, da je rešil narod pred de-
setimi leti pred največjo krizo v zgodovini dežele in ki je
tudi sedaj v tej svetovni vojni krizi najbolj širokogrudni
in dalekovidni državnik. Vse to je treba trezno presoditi,
potem še le kritizirati, če kaj res kritiko zasluži.

Odkod in iz kakih virov pa vse to prihaja? Zelo zani-
mivo je, da vsak državljani to proučuje. Najprvo je treba
odgrniti kulise teh kritikov in pogledati, kaj je in kdo je
vse za kulisami teh novih kritikov, ki so postali tako goste-
besedni proti administraciji. Dobro pogledajte. Prvi so re-
publikanci, ki bi kot politični nasprotniki demokratov radi
vzeli ugled in veljavo slednjim. Drugi so nekateri starin-
ski demokrati, katere je Roosevelt zavrgel, ker ni mogel z
njimi izpeljati svojega velikega socialnega programa. Prvi
in drugi bi se radi vsaj pred svojimi volilci in pa pred jav-
nostjo nekoliko izkazali in vpijejo ter iščejo publicitete. Te
vrste politična nagajanja so v normalnih časih na mestu.
Celo potrebna so v normalnih časih, da je tako vladajoča

stranka vsaj nekako pod opazovanjem in radi tega bolj
pazljiva. Ni pa na mestu v takih časih, v kakršnih se de-
žela nahaja sedaj. Mi smo v vojni. In vsakega Amerikan-
ca mora biti danes glavni cilj samo eden: uspešno izvojeva-
ti zmago nad sovražnikom. To pa je mogoče le ob popol-
nem zedinjenju in prizadevanju. Zedinjenja bo pa malo,
če bomo v teh nevarnih momentih eden na drugega vpili,
eden drugega kritizirali in eden drugemu metali poli-
tična polena pod noge.

Odkritja, ki so bila objavljena po enem letu napada na
Pearl Harbor glasno kličejo in govore vsemu narodu in
vsakemu posebej: skupaj vsi v eno fronto in najprvo in
predvsem glejte, da premagate zunanjega sovražnika. Za
medsebojno lasanje bo dovolj časa zopet po vojni.

POROČILO IZ MONTANE

Walkerville, Montana

Do srede januarja tukaj ni
bilo prehode zime, potem je
pa kar nenadoma prihrumela,
najbrž tam iz daljne Sibirije,
tako da smo imeli 35 stopinj
pod ničlo, kakih šest milj viš-
je od mesta Butte so imeli pa
kar 44 pod ničlo. Tako je sta-
lo par dni, potem je pa spet
postalo topleje. Danes, ko to
pišem, kapljajo kapi od streh,
snega je pa tudi veliko.

Na dopust je prišel od vo-
jakov dne 8. jan. za deset dni
John Turk k svoji materi Jo-
sefini Turk, bratu Tonetu in
sistri Mary. Kako veselo je
bilo to snidenje! Omenjena
družina živi na South Butte,
ter ima mlekarstvo. John služi
Strica Sama že eno leto; zdaj
je nastavljen v Los Angeles
in se uči v zdravniškem oddel-
ku. (Medical Corps). Tudi je
že povzrajen v korporala. Dne
17. jan. je šel spet nazaj na
svoje mesto v toplo Califor-
nijo, med tem ko je bila tu-
kaj v Montani še huda zima.
Želimo dobremu Johnu, da bi
še to leto zdrav povrnil do-
mov k svoji dragi mami, bra-
tu in sestri, z zmago naše de-
žele Amerike, pa tudi z zma-
go uboge Slovenije.

Naznanjam tudi žalostno
vest, da je 20. jan. umrl tukaj
dobro poznani gostilničar An-
ton Terpin, iz Montana St.,
Butte, star 64 let. Zapušča
žalostno soprogo, sina Henry-
ja, ki je tudi pri vojaki, in
dve omoženi hčeri.

Ravno isti dan je tudi umrla
v St. James bolnišnici Mrs.
Mary Mihelich, Cherry St.,
East Butte, stara 56 let. Za-
pušča 6 otrok, namreč dve o-
moženi hčeri in štiri sinove,
ter pet vnukov.

Oba sta bila pokopana 23.
jan. iz cerkve in s sv. mašo,
in sicer Mrs. Mihelich iz pri-
stojne cerkve Holy Savior, Mr.
Terpin pa iz cerkve sv. Jože-
fa, kamor je spadal. Družina-
ma globoko sožalje, oba po-
kajna pa naj v miru počivata!
— Pozdrav vsem čitateljem
tega lista!

M. Kotze

STARŠI, POZOR!
DEČKI DOBE DELO.

Chicago, Ill.

Chicaški poštni urad potre-
buje več novih fantičev, Spe-
cial Delivery Messengers, da

bi delali ali vsak dan, ali pa
samo ob sobotah in nedeljah.
Plača se ravna samo po tem,
koliko pisem dotični dostavi.
(Salary by commission only).
Boljše je, ako imajo prosilci
svoje avtomobile, vendar so
tudi odprta mesta za take, ki
nimajo avtomobilov.

Te vrste delo je najbolj
primerno za fante, ki hodijo
v high school, kakor tudi za
take fante in moške, ki so prej
kaj prodajali (ex-salesmen).

Možje in fantje, stari 16 let
ali več, ki želijo vprašati za
te službe, naj prinesejo pripo-
ročno pismo od kakega od-
govornega državljanca na novi
poštni urad, to je, Room 422,
Main Post Office, at Canal and
Van Buren Streets.

Ernest J. Kruetgen,
Postmaster.

WILLARDSKI FANTJE V
SLUŽBI STRICA SAMA

Willard, Wis.

Arch Steve J.; Artac Frank
J.; Arch William, m.
Bayuk Edward W.; Bogda-
novich Peter; Bogdanovich
Edward (v jap. ujetništvu);
Backus Walter; Bayuk Will-
iam; Barr Jack.

Champa Frank J.; Cahara
Mike; Cahara Leo; Cahara
John.

Debevec Robert; Debevec
Charlie; Djubenski Michael;
Djubenski Roger; Digoski
John.

Govek Louis; Gregorich Ed-
ward; Govek Frank.
Hribar John; Hribar Tony;
Herick Victor; Herick Ed-
ward; Herick Joseph; Hintz
Roland; Hintz George.

Jurkovich Valetine; Jane-
zich Anton; Janezich Stanley.
Koschak Ludwig; Kokolj
Rudolph; Koschak Stanley;
Kokolj Edward; Kaltinger
John; Kutzler Frank; Knaps
Robert.

Lamovec Phillip (pogre-
šan).

Musich Victor.
Perushek Charles; Plautz
George; Perushek Anton;
Petkovsek Martin; Perme
Frank; Podobnik Michael;
Perko Edward; Pekol Ed-
ward; Petkovsek Frank; Po-
zego John; Pozego Thomas;
Pakiž Gilbert.

Rakovec Richard; Rakovec
John.

Stancar Joseph; Stremekis

Anton; Slemec Valentin; Sle-
mec Tony.

Trost Victor; Trunkel John;
Ticer Joseph.
Volk John; Volk Albert.
Zupanc Tony; Zagar Frank;
Zupanc Victor; Klopotovky
Julius; Klopotovky Edmund;
Kruetz Mike.

Devetinšestdeset jih je,
kar je dokaj častno število za
našo naselbino. Najmlajši med
njimi je 18 letni Anton Peru-
shek, sedaj nekje v Alaski.

Ludvig Perushek.

SEJA PODR. 2, SZZ.

Chicago, Ill.

Članice Slov. ženske zveze
so uljudno naprošene, da se
udeležijo seje, ki bo 4. feb. ob
osmi uri zvečer v cerkveni
dvorani sv. Štefana. Delegati-
nja, ki smo jo poslale na Slov.
nar. kongres v Cleveland, O.,
nam bo poročala, kaj vse je
slišala tam. Zadnje seje ji ni
bilo mogoče priti, zdaj pa pri-
de za gotovo. Tudi ne pozabi-
te, da imamo veliko kampanjo
za nove članice. Lansko leto
smo pririle Chicago na četr-
to mesto. Uprimo se vso moč
tudi odprta mesta za take, ki
nimajo avtomobilov.

Te vrste delo je najbolj
primerno za fante, ki hodijo
v high school, kakor tudi za
take fante in moške, ki so prej
kaj prodajali (ex-salesmen).

Možje in fantje, stari 16 let
ali več, ki želijo vprašati za
te službe, naj prinesejo pripo-
ročno pismo od kakega od-
govornega državljanca na novi
poštni urad, to je, Room 422,
Main Post Office, at Canal and
Van Buren Streets.

Ernest J. Kruetgen,
Postmaster.

Ena članic.

VOJAKOVA MATI

Kje oči so tvoje jasne,
Kje tvoj blagi je smehljaj,
Zakaj dobrota tvoja gasne,
Vesela nisi kot nekdanj?

Oh, te oči kaj govorijo,
Iz njih razbija lahko vsak.
Na tihem večkrat so solzijo,
Odkar je sin postal vojak.

Mati, vemo vsi in vsi trpimo
In na tihem se solzimo,
A bolečina tvoja prekaša
naše vse,
In s sočutjem vsakdo nate
zre.

Mati, le povzdigni glavo.
Saj celi svet lahko ti poje
slavo.
Kdo dal je domovini več,
kot ti si dala,
Ki svojega otroka kri si žr-
tvovala.

Mary Murn,
West Allis, Wis.

POSEBNO VAŽNI DNEVI ZA
ODMERJANJE

Chicago, Ill.

Sladkor. — 31. januar je
zadnji dan, ko je kupon št.
10, na katerega lahko dobite
tri funte, še veljaven. Od 1.
feb. do 15. marca lahko dobi-
te tri funte sladkorja s kupo-
nom št. 11.

Kava. — 5. februar je zad-
nji dan, ko institucije lahko
dobijo svojo količino kave za
mesec februar. — 7. feb. je
zadnji dan, ko je kavni kupon
št. 28 še veljaven.

Kurilno olje. — Od 31. jan.
do 12. aprila je veljaven ku-
pon za kurilno olje št. 4, na
katerega lahko dobite 11 ga-
lon. — Dne 20. feb. je zadnji
dan za tozadevni kupon št. 3.

Pregledovanje tajejev. —
28. februar je zadnji dan za
periodično inspekcijo gumija-
stih obročev za tiste, imajo
"B" in "C" karte za osebne
avtomobile, kakor tudi za tr-
govska vozila. — 31. marec je
zadnji dan za periodično in-
spekcijo gumijastih obročev o-
sebnih avtomobilov tistih last-
nikov, ki imajo karte "A",
kakor tudi za motorna kolesa.

Razne osebe, ki imajo knji-
žice za odmerjanje gasolina,
prejemajo te dni nove licen-
ne ploščice (license plates) za
leto 1943. Predpisi zahtevajo,
da je treba vsako spremembo
v številki vozila uradno zazna-
movati na knjižico za odmer-
janje gasolina. Do sedaj je
mogla biti taka sprememba
vpisana samo po krajevnem u-
radu za vojne cene in odmer-
janje (local war price and ra-
tioning board), sedaj pa lahko
razen imenovanega urada tu-
di vsak pooblaščen pregledo-
valec gumijastih obročev (tire
inspector) to napravi. Take
spremembe pa morajo biti
vpisane s tinto ali pa s tintnim
svinčnikom.

Michael F. Mulcahy,
Director, O. P. A.
Chicago Metropolitan Area.

POLOŽAJ NA BALKANU

New York Times prinaša
pod naslovom Balkanski
simptomi naslednji uvodnik:

Poročila iz Srednje Evrope
in iz Balkana prihajajo sem
po mnogih postranskih otihi
in so radi tega čisto nejasna
in včasih tudi v nesoglasju
med seboj. Vendar pa zdaj
nedvomno kažejo, da so za-
vladali na Bolgarskem, v Ru-
muniji in na Madžarskem re-
sni nemiri, ki meje skoraj že
na splošno ljudsko vstajo; tu-
di guerilski boji v velikem ob-
segu še vedno divjajo v Jugo-
slaviji in na Ogrskem.

Dokler so nemške armade
še intaktne, bi bilo nevarno
precenjevati pomen teh do-
godkov, vendar pa so to za
nas zopet novi dokazi, kako
se je smer razvoja vojne obr-
nila. Vse to ovirja dotok Hit-
lerjeve oskrbe, črpa njegove
delavske sile v času, ko naci-
sti že sami priznavajo, da jim
primanjkuje mošta na ruski
fronti. In to se bo še poostri-
lo v teku zime, v istem času,
ko se položaj prehrane ne-
prestano slabša dočim se vale
ruske množice vse bližje in
bližje ozemlju samega osišča.

Razpad balkanske fronte le-
ta 1918 je glasom Ludendorfa
izjave "zapečatil usodo
četrtozveze" — današnjega
osišča. Danes na Balkanu ni
zavezniškega bojišča, pač pa
divjajo tam boji tretje fronte
in Hitler je danes, ko se mu
je ponesrečilo zasesti ruska
petrolejska ležišča, mnogo
bolj odvisen od rumunskega
petroleja, kakor je bil kajzer.
Prezgodaj je še, da bi začeli
danes sestavljati posmrtnico
osišču toda zagotovo je, da se
bo izplačalo opazovati nadalj-
ni razvoj dogodkov na Bal-
kanu.

DOGODKI

med Slovenci po
Ameriki.

Mr. John Germ v Chicagi

Chicago, Ill. — Glavni
predsednik KSKJ, Mr. John
Germ, se je na poti v Joliet,
kjer se bo vršila letna seja gl.
odbora te organizacije, usta-
vil tudi v uredništvu Am. Sl.,
za kar se mu prijazno zahva-
ljujemo.

Smrt v Lorainu

Lorain, O. — Pretekli te-
den je po daljšem bolehanju
tukaj preminula Mrs. Mary
Duša, rojena Cujec, v 65. letu
starosti. Pokojna je bila do-
ma iz vasi in fare Volče pri
Tolminu, po domače, Malnar-
jeva. V Ameriko je prišla le-
ta 1913 in je bila ves čas v Lo-
rainu. Mož ji je umrl pred tre-
mi leti. Pokojna zapušča tri
sinove, Nathan, Frank in
Rudy, in hčer Mrs. Warden
Dahlhup, ki so vsi v Lorainu.
Pokopana je bila v doma-
če cerkve po Rev. Milan Sla-
jetu na Calvary pokopališču.
Naj v miru počiva, preostali
pa naše sožalje! — J. P.

Vojaške novice

Chicago, Ill. — Iz Fort
Bragg, N. C., je prišel na 12
dnevni dopust Pfc. Louis An-
zell (Anzell). — Iz države
Texas je istokot došel na 12
dnevni dopust Pvt. Jake Ko-
renchan. — Pvt. Adolph Foys,
sin družine Steve Foys, je pre-
stavljen v Chicago, kjer bo 13
tednov obiskoval Coyne Elec-
trical School in študiral radio.

Baragova nedelja

Chicago, Ill. — Po določilih
Baragove Zveze naj bi bila
vsaj ena nedelja v letu odlo-
čena za proslavo našega svet-
niškega škofa in misijonarja
Barage. Pri sv. Štefanu bomo
prihodnjo nedeljo, 31. jan. po-
svetili Baragovemu spominu.
Pri vsaki sv. maši bo pridiga
o Baragi, zvečer bo pa poseb-
na pobožnost, ki bo pred vsem
vsebovala molitve za njegovo
beatifikacijo.

Obisk

Chicago, Ill. — Mr. John
Obhak iz Milwaukee, Wis.,
III. glavni porotnik KSKJ, se
je ustavil v Chicagi in obiskal
uredništvo Am. Sl. med potjo
na letno sejo gl. odbora KSKJ,
ki se bo vršila te dni v Jolietu.
— Hvala za obisk!

Prava slovenska fanta

Mt. Olive, Ill. — Hvala na-
prednemu slovenskemu voja-
ku Edwardu Zakrajšku iz
Camp Phillips, Kansas, ker se
je seznanil z mojim sinom
Johnom Maren iz Milwaukee,
in d. "tokata kar po kranj-
sko". Ker je pa John tudi vnet
za petje, bosta pa gotovo tudi
kako slovensko uredila, če že
ne prej, pa kadar nas obiščeta
v Ill. — Človeku se lepo zdi,
ko bere kaj takega o naših
fantih. — Andrew Maren.

TARZAN (633) ODKOD REŠITEV?

ACTUALLY, THE FATAL
BLAST SAVED PETER EGALIS,
JAGGER, WHO WAS ABOUT TO
KILL HIM, FLED IN TERROR!

* Silna razstrelba je rešila življenje
Petru Egalisu. Jagger, ki je bil na
tem, da ga skoro zadusi, je v silnem
strahu bežal!

YVETTE SPRANG AWAKE, AND
THE SHOCK RESTORED HER
PATIENT TO CONSCIOUSNESS.

Yvette je skočila po koncu. In mo-
čan pretres je bolnika spravil k za-
vesti.

"RUN! SAVE YOURSELF!"
HE WHISPERED WEAKLY.
"NO, I'LL FIND TARZAN!"
SHE SAID. "I'LL KNOW
WHAT TO DO!"

"Teci, reši se!" je šepetal komaj
slišno. "Ne," je odvrnila: "moram
najti Tarzana, on bo že vedel kaj na-
praviti!"

BUT TARZAN, IN IRONS, SEEMED
DOOMED AS TORRENTS OF WATER
GUSHED INTO THE HOLD.

Toda Tarzan, vkovan v železje, je
izgledalo, da ne uide usodi, kajti vo-
da je začel zalivati njegovo okolico.

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Rev. K. Zakrajšek.

MOJE POJASNILO

Dve stvari, o katerih se je zadnje časa glede mene pisalo, sem dolžan javnosti svoje pojasniti, ne radi mene, temveč samo resnici na ljubo.

Moji članki, kakor pred kongresom, tako po kongresu so našli v veliki večini naše javnosti zelo ugoden sprejem, kakor se mi poroča iz raznih naselbin. Toda zapisal sem zopet besedico "dvotirna", ki se pa nekaterim ni dopadla. Sumničilo se me je, da mislim pod tem, da naj delamo strankarsko politično, morda celo "klerikalno".

Odgovarjam: Predsednik Mr. Ekin Kristan je na kongresu v svojem govoru rekel nekako takole: "Katoliški ostanite katoliški, Socijalisti, ali kar ste, ostanite to, kar ste!" Glejte moje dvotirnost iz ust samega Kristana, predsednika SANS-a. Prav tako in samo tako jaz zagovarjam.

Odbor SANS-a je na svoji prvi seji videl, da bo vseh našega dela mogoče samo v močni in veliki politični organizaciji. Prav kakor sem jaz v obeh člankih pisal. "Čim največ podružnic!" je sklenil. Vsako društvo, katoliško ali nekatoliško lahko postane podružnica. Glejte moje "dvotirnost" v sklepu odbora SANS-a! Samo tako jaz zagovarjam. In ker so bili članki namenjeni, da bodo priobčeni pred prvo sejo, sem to besedico še enkrat napisal. Po seji bi tega ne bilo treba, ker se je izpeljala na celi grti prav, kakor sem si jo zamislil in kakor sem pisal.

Da, je zastoj! Dva tira sta, po kateri more in mora iti vse življenje narodov in vsega javnega življenja vsakega naroda in vsake države, ako hočemo, da bo red, mir, slova in napredek: politika in vera. Toda oba morata iti tako sporedno, kakor gresta železniška tira. Drug poleg drugega, vsak po svojem, pa iz iste postaje in na isto postajo — t. isti cilji in isti nameni. Sreča mora iti ob srečo, roka ob roki in žep poleg žepa, pa bomo vsi mirno živeli drug poleg drugega kot bratje in sestre, v slogi in edinosti.

Kakor hitro se pa kje pojavijo "konduktarji", ki začno delati "svic" iz enega tira v drugega, da bo samo en tir, je katastrofa gotova, bila vsikdar in vsikdar bo! Vlaka se bosta zadela: prepri. Sreče se bo zadela ob srce — kreg. Roka se bo zadela ob roko — boj. Žep se bo zadela ob žep — gmotno stanje bo šlo.

Zakaj imamo sedanjost strahno vojno? Hitler in njegovi trobentači hočejo novi red na celim svetu, — red enega tira v najširšem pomenu. Samo država, pa še ta samo ena nad država, toraj samo politika. En tir! In posledice? Cel svet je krvav.

Bivša nesrečna mačeha Avstrija je imela samo en tir: katoliška država. Pod krinko katolicizma, ki si ga je zaslužila, je počenjala nagnjusno delo germanskega rablja nad Slovani. Posledica? Prva svetovna vojna, sedaj druga. Avstrije ni je več.

V Rusiji je bil en tir: Car papež, papež car. In posledice? Smrtno sovraštvo mas do obeh. Cerkev so sovražili, ker se je vsužnila državi in državo, ker se je usužnila cerkvi. In posledice? Morje krvi!

Prva nova Rusija ni našla "inženirjev", ki bi hitro speljali vlake na dva tira nazaj, so speljali državni voz samo na drugi tir, pa zopet samo eden. Posledica? Morje krvi! Imeli smo v našem času take jasne zgledne v Meksiki, Španiji, Franciji in dr. . . Povsodi pa iste posledice.

Zato smo naredili ameriški Slovenci modro in pametno, da smo nastopili pot svojega narodnega dela tako, kakor smo ga. Če se bosta tudi za naprej ohranila oba tira in bomo šli mirno vsak po svojem iz iste postaje na isto postajo, to je vsi iz istih namenov in za iste cilje, vsi složno v isto smer, tekmovali pa samo, kateri tir bo imel več vlakov z več vagoni skupnih žrtev, dela in napora za skupno skladišče na skupni postaji, pa bo šlo lepo naprej. Če pa ne, bo pa isto kot povsodi in vselej. Ne bomo dolgo skupaj.

To je moja "dvotirnost". Kdo more reči, da ni pravilna?

Da bi jaz hotel s tem kak "klerikalizem" med nami pri tem delu za narod, sem to jasno povedal takoj pri prvih dveh svojih predavanjih v Ameriki sedaj, v Euclidu in v Chicagu, da odločno ne in nikakor. Nihče. "klerikalizma" morda toliko ne sovraži, kakor ga jaz. — Pa če bi se morda res tako izpozabil, da bi ga sedaj hotel, rečem to le: Prvi, ki bi me v tem delu ustavili, bi bili moji stanovski predstojniki, ameriški škofje.

Bilo je za časa kandidature Al Smitha. Nekatoliški in tudi katoliški politiki so skušali zanesiti v politiko vero. Pritiskali so na škofe, da naj se izjavijo politično. Pa je bilo veliko zborovanje kat. mož Holy Name tu v Washingtonu. Govornik je bil cincinatski nadškof pa jim je zaklical: "Nikdar! Kadar je še šla katoliška cerkev v politiko, je bila vsikdar tepena!"

Zato tudi glede tega, bratje, brez strahu. Jaz bom zadnji, ki bi to poskušal. Dokler sem na tem mestu, kamor me je kongres izvolil, bo moje delo: sloga in edinost!

Toraj: Saj vsi eno mislimo, eno čutimo in eno hočemo, saj jaz tako upam, potem naprej složno, v skrajni potrpežljivosti drug z drugim. Premagajmo v sebi staro nesrečno slovansko bolezen, ki nas je tako strašno tepla nad tisoč let — nesloga in nestrpnost drug z drugim. Proti sovražniku, ne drug proti drugemu! Veliko dobre volje za stvar. Pa kakor je rekel Mr. Kristan — vsak po svojem tiru "Katoliški bodite katoliški! Socijalisti, ali kar ste, ostanite to, kar ste!" Toda vsi pridno in pošteno. Katoliški delajmo složno z nekatoliškimi odborniki, nekatoliški pa s katoliškimi odborniki, kakor je odločil kongres. Samo tako bo delo mogoče. Jaz bom delal z vso silo na to kot tajnik, če bo ostali odbor delal enako, če bosta oba tira delala tako, vse bo dobro. Kdor bo poskusil drugače, bo odgovoren za nered in neslogo. Zato prosim zaupanja obeh tirov za se in za odbor SANS-a.

POSLSUŠAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagu. —

FOR VICTORY

BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

RAZNOTEROSTI

VESTI IZ BALKANA

London, 13. januarja (Radio prejemna služba) — Londonski radio poroča o krčevitih toda brezuspešnih naporih Paveliča, da bi osvobodili polkovnika Francetića. Tega častnika so partizani ulovili v Srednji Bosni, ko se jim je posrečilo s strelji iz navadnih pušk strmoljaviti njegovo letalo. (Po drugih vestih je polkovnik Francetić že umrl v ujetništvu.)

Glasom poročil iz časopisja pod nemško kontrolo je zagrebška občina dvignila trošarino na alkoholne pijače: navadno vino 600 kun hektoliter, vino boljše vrste 2.400 kun hektoliter.

Paveličeva vlada se je odločila, popraviti tri topniške čolne jugoslovanske donavske mornarice, ki so bile potopljene v teku bojev o priliki napada na Jugoslavijo. Hrvnška namerava torej ustvariti lastno rečno vojno brodogradnjo.

Na bosanskih planinah je zapadel sneg in zavaladal hud mraz.

VSAM OBRIJE SAMEGA SEBE

Ko sta ga dva brivska pomočnika zapustila, je bil brivski mojster R. W. Snow, Staunton, Va., tako preobložen z delom, da ni mogel več zmagovati. Zato je pribil na briv-

nico naznanilo, ki v njem vabi svoje odjemalce, naj pridejo, in naj vsak samega sebe obrije za 10c, v brivnici bo pa dobil britve in vse drugo kar treba. In res se je obneslo. Brivnica je zmeraj polna, in brivski mojster sam ima zadosti dela s striženjem las.

40 POD NIČLO

Navadno poročajo o najhujšem mrazu kje iz Montane, ali iz ene ali druge Dakote, ali pa iz Minnesote. To zimo do Novega leta pa je prišlo poročilo o najhujšem mrazu iz čisto druge strani, namreč iz Owl's Head v državi New York. Prvi mrzli val v tej sezoni, ki je prišel decembra meseca, jim je prinesel ta rekordni mraz, namreč 45 stopinj pod ničlo.

DA BI OMEJILI POROKE

Poveljstvo naše armade v Novi Zelandiji skuša omejiti do sedaj tako proste in tudi pogostne poroke med ameriški vojniki in domačinkami. Vojak, ki se hoče poročiti, mora sedaj vprašati za dovoljenje predstojnika svoje jedinice, ki med drugim skrbno preišče fantovo preteklost, predvsem pa njegovo zmožnost, ali res lahko skrbi še za ženo, ali ne. Potem pošlje armada svojega zastopnika, da preišče tudi kako je z dekletom. Ta gre naprej k njenim staršem

SENATORJI ZASLIŠUJEJO FLYNNA

Del senatskega odhoda za tujozemne zadeve, ki točasno vodi zasliševanje glede E. J. Flynn. Flynn je bil od predsednika imenovan za poselnika v Avstraliji, toda nekateri senatorji so mnenja, da ni primeren mož za tako mesto.

SLOVENSKI AMERISKI NARODNI SVET NA DELU

(Konec)

Mr. Adamič se je g. državnemu podtajniku v imenu ameriških Slovencev in v imenu slovenskega naroda doma zahvalil za tako lepo priznanje in za veliko zanimanje vlade za usodo slovenskega naroda. Poudaril je, da bo ta naklonjenost imela brez dvoma posledice, da bodo ameriški Slovenci še bolj z navdušenjem sodelovali s svojo vlado v sedanjih vojnih delih in žrtvovali vse, kar in kolikor morejo napraviti za zmago. Zlasti bodo požrtvovalno nakupovali vojne bonde. Ponovno je opozarjal na neprijetne posledice vsakega priznanja sovravnim narodnostim v času, ko s tolikimi krutostmi pobijajo Slovence in ko se slovenski narod s tolikimi žrtvami bori ne samo za svojo svobodo in pravico, temveč tudi za zmago skupnih zaveznikov narodov.

Tajnik Rev. Zakrajšek je opozoril državnega podtajnika Mr. Well na poziv slovenskega naroda ameriškim Slovincem iz 4. septembra 1942, ki smo ga dobili po podatni poti iz Slovenije, v katerem se narod pritožuje, da v tej strašni, že nad poldrugo leto trajajoči borbi, ni dobil ne od Amerike ne od Anglije nobene besede, ki bi mu jamčila, da bodo potoki njegove krvi nagrajeni po vojni s popolno pravico. Zato prosijo ameriške Slovence naj izposlušajo od ameriške vlade kako tako izjavo, ki bi jih po- kreplila, da bi vztrajali v borbi. Zato ga prosi, če bi bilo mogoče, da bi naša vlada na kakoršen koli način dala temu trpečemu narodu javno izjavo pred celim svetom, v kateri bi se mu dalo priznanje za njegove žrtve, za njegovo hrabrost, pa tudi zagotovilo, da bo dobil vso pravico po vojni, katero tako v odlični meri zasluži.

Mr. Welles je obljubil, da se bo to zgodilo, in sicer takoj.

Tajnik dalje opozarja na privatno pismo, ki je prišlo v Ameriko te dni iz Slovenije, v kateri slovenski narod izraža bojazen, da bodo države osi- šča sedaj, ko bodo začutile, da slovenske zemlje ne bodo dobile, samo podvojile svoja grozodejstva nad Slovenci, da jih popolnoma ubijejo še pred koncem te vojne. Prosi, da bi vlada k tej izjavi dodala še

svarilo državam osi-šča, da naj odjenjajo s svojimi grozodejstvi nad slovenskim narodom, ker bodo morale za vse to po vojni dati strog odgovor, posebno če bi ga poskušale popolnoma ubiti.

Mr. Welles je izjavil, da smatra tako svarilo za popolnoma potrebno, in da se bo tudi to zgodilo.

V prav prisrčnem razpoloženju se je državni tajnik poslovil od deputacije, ji znova izrazil svoje veselje, da so ga obiskali in znova ponovili prošnjo, da naj še pridejo, da jih bo vedno z veseljem sprejel.

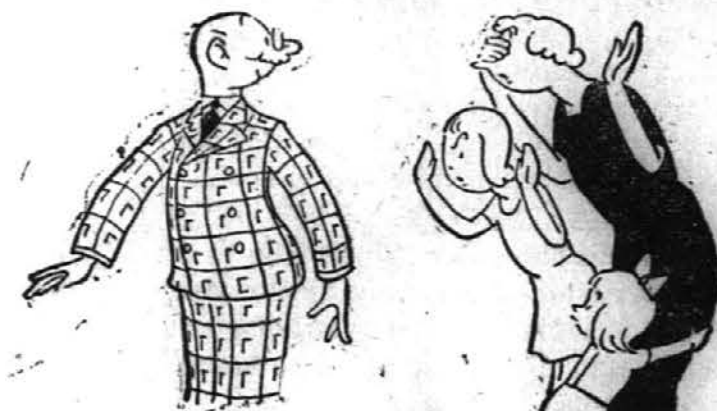
Tako je SANS s sprejemom pri našem državnem podtajniku Mr. Sumner Wellesu izvršil veliko delo za slovenski narod v domovini, ki pomenja začetek novega velikega našega dela za pomoč Ameriki v njenih naporih za zmago, pa tudi za rešitev in boljše bodočnost slovenskega naroda doma.

Ameriški Slovenci smo brez dvoma hvaležni državnemu podtajniku in naši vladi za te dokaze izredne naklonjenosti nam tu v Ameriki in narodu doma, pa tudi za dokaze izredne dobre volje mu pomagati do lepše bodočnosti po teh strašnih dnevih, skozi katere mora pravkar iti v potokih krvi in oceanu solza.

Svojo hvaležnost pa mi ameriški Slovenci pokažimo s tem, da bomo res še bolj vzljubili to našo lepo ameriško državo, da bomo šli še z večjim navdušenjem na delo za sodelovanje z našo vlado pri naporih za zmago, zlasti pa z nakupovanjem vojnih bondov. Slovenci, bodimo tu v Ameriki vredni hrabrosti in velikih nadčloveških žrtev našega naroda doma, in bodimo tudi mi v prvih vrstah v svojem delu za zmago, kakor je doma slovenski narod v prvih vrstah med narodi v svojih žrtvah v krvi in nadčloveški borbi proti sovražnikom vsega svobodoljubnega sveta in za pravice in dostojanstva posameznika. Noben drugi narod ne čuti strašne nesreče, ki jo je prikladal sovražnik na celi svet, v tako strahotni meri, kakor ravno naš narod. Zato pa je naša dolžnost, da smo ameriški Slovenci v prvih vrstah med narodi v našem sodelovanju za zmago.

Za delegacijo:

Rev. K. Zakrajšek, tajnik SANS.

Buy wisely! Wartime is no time to indulge that secret yearning for a race-track plaid. Real conservation starts with thoughtful planning and careful selection of all purchases. "Buy the least you have to get and get the most from what you buy," says OCD. Conservation is one of five qualifications of a V-Home. Ask your Air Raid Warden or Block Leader about the other four. Make yours a V-Home!

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

LOUIS J. ZEFRAK

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

DR. H. M. LANCASTER
Dentist
2159 West Cermak Rd.
(Cogn Leavitt St.)
Telefon Canal 5817
CHICAGO, ILL.

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8.30 zvečer.

TREBUŠNIKOVE ZGODBE

Spisal Janko Mlakar

KAKO SE JE TREBUŠNIK VOZIL V TRST.

Saj sem danes šele prvič v svojem življenju to povedal.

"Prav lahko vam povem, kje sem to slišal, toda dvomim, da bi me razumeli. To lepo dogodbo mi je povedal svak brata vaše žene."

"Svak — brata — vaše žene," ponavlja počasi Gropa. "Kdo bi bil pa to? Brat moje Špelice nima nobenega svaka; vsaj jaz ga ne poznam."

"Poznate ga, poznate, pa še dobro; kakor samega sebe."

"Praviš, da ga poznam kakor samega sebe? Brat — svaka — moje — žene..."

"Ne," popravi mu Ivanka; "svak brata vaše žene."

"Ah kaj," raztogoti se Gropa; "brat žene mojega svaka ali pa svak žene mojega brata, to je pri meni vse eno. Naj bo že kakor hočeš, samo povej mi, kdo je to?"

"Kaj še tega ne uganete, Gropa? Glejte, to ni nihče drugi kot vi sami!"

"Kaj, jaz da sem svoje žene svaka brat," čudi se Gropa; "tega ti pa že ne verjamem!"

"Zopet ste se zagovorili. Jaz sem rekla, 'svak brata vaše žene.' Takoj vas prepričam, da ste vi res to. — Kaj ne, vi imate ženo?"

"Imam, Parkelnovo Špelico; kesam se pa vedno, da sem jo vzel."

"Sedaj se ne gre zato, če se kesate, ampak če jo imate. Vaša Špelica ima pa brata?"

"Ima, tistega Parkelnovega Jožo, ki je lansko leto padel pijan s kozolca in si zlomil nogo," hiti ji Gropa razlagati.

"Kaj takega se tudi vam še lahko pripeti," pripomni Ivanka poredno.

"Kaj, meni da se lahko kaj takega pripeti," razsrdi se Gropa zopet; "kaj se mi lahko pripeti, vprašam te, kaj? Ali da sem pijan, da padem s kozolca, ali da si zlomim nogo?"

"Vse troje," odreže se Ivanka ročno. "Toda pustiva to! Torej vi imate za ženo Parkelnovo Špelico, ta ima pa za brata Parkelnovega Jožo, zato ste vi svak tega brata vaše žene. Razumete li sedaj?"

"Toliko, kakor poprej. Brat tega svaka moje žene, počakaj, da sam nekoliko premislim to sorodstvo!"

"Samo toliko pazite," pripomni mu dobrohotno Ivanka, "da ne bodeste preveč napenjali možganov, sicer vam slednjič še uidejo skozi usta, široka so zadosti."

Zadnje besede je rekla Ivanka bolj tiho. Toda Bečkov Gropa se ni več menil zanjo. Legel je na klop in jel premišljevati.

Grogova povest in Ivankino pojasnjevanje nam je precej okrajšalo vožnjo do Gorice. Imel sem dosti opraviti, da mi ni ušla kaka beseda, in da sem ob enem tudi opazoval okolico, skozi katero smo se vozili.

Dolina od Avč do Gorice je jako mična, četudi ne posebno slikovita. Vožnja je pa že zato prijetnejša, ker se peljemo samo skozi dva predora, katerih se sčasoma res že naveličamo. Mostov je pa še vedno dosti. Vseh skupaj je osem.

Prvi nam pomaga čez celo dolinico, ki se je vsilila iz bližnjega gorovja v dolino Soče. Vlak drdra visoko nad vodo po levem bregu. Več jarkov nam skuša prepričati pot, toda urno smuknemo preko njih

in zropotamo po 242 m dolgem mostu čez Sočo zopet na desni breg. Dolina se naenkrat razširi, in ustavimo se v Kanalu.

Kraj je zelo lep. Vsa okolica nam pa kaže, da se že bližamo milejšemu podnebnju. Dolina je na več mestih podobna krasnemu vrtu. Vinogradi, ki se razprostirajo po solčnih brdih, breskve, smokve in druga južna sadna drevesa nas spominjajo, da smo zapustili kraje, kjer je osem mesecev zima, štiri pa mraz.

Vlak odžvižga in odpeljemo se dalje. Pri odhodu nas pa Ivanka opozori na krasni Kanalski most čez Sočo. Povedala nam je tudi, da ga je zgradil Napoleon I.

Trebušnik si je pa želel izpopolniti svoje znanje in je vprašal, če je bil Napoleon polir ali pa kak podjetnik.

Ko je pa zvedel, kako je ponižal slavnega francoskega cesarja, ga je bilo malo sram in zagledal se je v vinograde, skozi katere smo se vozili.

Konec tega rodovitnega koščka doline je v Plavah.

Dva predora onkraj te postaje nas še opomnita, da je proga od Področice do Gorice bolj za noč prirejena, kakor za dan. Ko pridemo iz drugega predora na svetlo, ugledamo pred seboj dolgo ozko dolino, ki je jako dolgočasna in samotna. Oživlja jo nekoliko edino le Soča, ki hiti neumorno naprej, da zapusti čim preje ta pusta kraška tla.

Ta enoličnost nas je tako prevzela, da smo vsi utihnili. Naenkrat se pa oglasi Gropa s klopi:

"Sedaj pa že razumem. Ivanka ima to pot prav, zakaj jaz sem res svak žene svojega brata."

Mož nas je zopet spravil v glasen smeh in dobro voljo. Ivanka in "svak žene svojega brata" bi se bila pa gotovo začela iznova prepirati, ako bi ju ne bil opomnil na Sveto goro, katero sem zagledal skozi okno.

"Glejte slovenske barve," zakliče veselo Ivanka. "Bel zvonik, modro nebo in rdeča samostanska streha, še smo na Slovenskem."

Za ta izliv svojega domoljubja je pa prešla strupen pogled iz lokavih oči zagorelega človečeta, ki je čepelo v nasprotnem kotu in se menda učilo na pamet neko staro številko "Piccola".

Dolgočasne soteske se iznebimo šele blizu Solkana. Tu se prepeljemo čez Sočo po veličastnem Solkanskem mostu, ki je postal v kratki dobi svojega obstanka znan po širnem svetu. Edini Trebušnik ni o njem še nič vedel. Zato ga mu je Ivanka takoj začela opisovati:

"Vidite, stric, ta most je zato tako imeniten, ker ima samo en lok, ki meri nad vodo 85 m. Nobena druga železnica na celem svetu se ne more ponašati s takim mostom. Dolg je 220 m, oblok je debel pri temelju 8,5 m, na vrhu 2,1 m, visok pa 21,8 m. Kako so ga delali, vam pa ne morem povedati, ker me ni bilo zraven. Sicer bi se vam lahko nalagala, pa nočem, ker nisem navajen tega posla. Alo stric, smo že v Gorici! Grad in Kostanjevica se že vidita."

(Dalje prih.)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Tušnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in prijateljicam žalostno vest, da je dne 4. dec. padel, zadet od krogle, pri New Guinea Guadalcanal, dragi moj sin. oz. naš brat

PVT. PAVEL FURAR.

On je bil poklican v armado Strica Sama leta 1941 in je bil nazadnje na dopustu (furlough) 18. oktobra 1941. On je bil jako dober sin, ubogljiv in je ljubil starše, zato ga bomo zelo pogrešali.

V prvi vrsti se zahvalimo ž. g. Rev. Štefanu Kassovič, za lepe žalne obrede v cerkvi sv. Roka dne 10. januarja 1941 in za žalni govor. Zahvalimo se Social Clubu, ki so vse tako lepo uredili in darovali lepe cvetlice in za sv. mašo.

Hvala vsem prijateljem (cam) za izraz sožalja. Hvala tudi mojemu dr. sv. Anne, št. 139, KSKJ, za izraz sožalja in simpatij. Tako hvala dr. Sokol, št. 98, SNPJ., katerega član je on bil, za darovane sv. maše, in hvala American Legion, ki so prisostvovali pri sv. maši z zastavami in vse tako častno uredili. Posebna zahvala pa gre Cerkevemu pevskeemu zboru za lepo petje v cerkvi oni dan.

Ljubljeni in neposabljeni sin Pavel, padel si za našo ameriško domovino, katero vsi prav zvesto ljubimo: slava ti in nepozabni spomin.

Saj tamkaj zopet se združili bomo skupaj enkrat vsi. Saj tebi tam in tu. — pela je trobenta v zadnjo ti slavo, in križ nam sveti govori, da združimo se vsi.

Žalostni ostali:

Mati MRS. MARY FURAR; brata PVT. FRANK FURAR, Fort Benjamin Harrison, Indianapolis, Ind.; PVT. JOE HAN FURAR, Camp Joseph T. Robinson, Arkansas; in dve sestrini omočeni MRS. MARY BRENNAN in MRS. CHRISTINE WEYAND ter MISS LYNETTE WEYAND.

V La Salle, Ill., dne 26. jan. 1943.

NAROČITE

IN

ČITAJTE

lepi zanimivi slovenski družinski mesečnik

"NOVI SVET"

ki prinaša vsak mesec zanimivo in zbrano čtivo za ameriške Slovence.

Stane letno samo \$2.00. Za Kanado in vse ostalo inozemstvo \$3.00 letno.

Naročnino sprejemajo lokalni zastopniki, ali pa jo pošljite direktno na:

UPRAVA "NOVI SVET"

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

VI SE UČITE ANGLEŠČINE —
VAŠI OTROCI PA SLOVENŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOV.

BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateri se sedaj prodaja po znižani ceni, samo \$2.00

Naročila pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Rd.,

Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Kako pogostoma vojska iz-

preminja! Sladkorja je doma

na žaklje, pride s karto, tre-

notno je prodajalcu sladkor

pošel, jutri bo zopet tu, in od

vrat do vrat gre glas in se

oznanja in jamra, da bomo ra-

di te vojne še od gladi pomr-

li. In najmanj za leto dni je

sladkorja, če bi ga na karte ne

bilo niti zrno več.

Različni ljudje so pač raz-

lično razpoloženi, različno re-

argirajo, kakor pravijo fiziolo-

gi, na različne pojave, pod

različnimi razmerami. Takih,

kateri ne klonijo takoj pri

najmanjši sapici, je malo, red-

ko so posejani, pa se le dobi-

jo. Le taki srčni so junaki,

drugi so mevrce, kukavice pra-

vijti Srbi, ako se sme danes še

kaj srbskega vsaj omeniti.

Jozef Lipsky je Poljak. Ni

"slahčic", izmed poljske ari-

stokracije, ki je na slabem gla-

su, ako je kdo kritičen, pač pa

je premožnega, bogatega po-

sestnika, da je imel pri študi-

jah vsa sredstva na razpolo-

go, in mu ni bilo treba stra-

dati na univerzi pri kruhu in

vodi. Postal je diplomat po po-

klicu in bil od l. 1934 do 1939

poslanik v Berlinu, in to je bi-

lo tedaj najbolj važno posla-

niško mesto. Podpisal je tisto

famousno izjavo ali pogodbo

iz l. 1934 med Poljsko in

Nemčijo, občeval prijateljsko

z Goeringom, Ribbentropom,

s Hitlerem tudi. Na Poljsko je

udarilo skoroda iz jasnega ne-

ba, v treh tednih je prišel

"finis Poloniae", ko je prihru-

mel Nemec.

Poslanik Lipsky je odšel v

Francijo in se na strani gene-

rala Sikorskija boril, kjer so

se borili Poljaki. Ker je bil

konec Poljske, je bil tudi ko-

nec oficirskih šarš, Lipski se

je boril kot prostak, "gma-

nar" so rekli Slovenci, kot

"redov" so rekli Srbi in Ame-

rikanci pravijo kot "private".

Končno je postal "kaprol",

toraj "kaplar", kakor so zo-

pet rekli "pod Srbi". S fran-

cosko polomijo se ni bilo dosti

deža in toče, prišel je še —

Dunkirk, skoroda potop. Pri

umiku se je kaplar Lipski zna-

šel poleg razcapanega polj-

skega "gmajnara", in ta

gmajnar je bil Lipskijev prvi

poslaniški tajnik v Berlinu,

toraj vrlo visok diplomat, ko

je poljski orel še plaval nad 30

milijoni Poljakov. Ali sta ta

visoka diplomata preštevala

tudi "lazičce", poročilo ne po-

ve, izprememb pa je bilo že

preveč brez uši.

Po Dunkirku je čas potekal.

Lipsky je bistra glava, gene-

ral Sikorsky ga je potreboval,

in zdaj ima silno važno vlogo

v Washingtonu. Pri nekem

sestanku je Sikorsky Lipskija

malo pošegetal, češ, da je do-

segel rekord, ker je olupil sto

krompirjev na uro! Vreme se

je zjasnilo tudi za Poljake, da

si je še vse temno, in Lipsky

je generalu odgovoril — meh

za meh —, da delo pri krom-

pirju ni bilo najboljšje!

Do takih izprememb pride,

ko je vojna. Eni si obdržijo

glave na pravih mestih, drugi

zajamrajo že, ko morajo le en

dan na sladkor čakati.

IZREDNA PRILIKA

za ljubitelje slovenske knjige

5 KNJIG

ZA SKORO POLOVIČNO CENO

Slovenska knjiga je zdaj čezdalje bolj redka prikazen. V domovini jo zatirajo nazi in fašisti. Tu v Ameriki se izdajanje slovenskih knjig ne spleča. Naša knjigarna ima na roki še nekaj izvodov raznih knjig. Kot novoletno darilo našim naročnikom navajamo tu sledečo zbirko:

1. "NA NEGOTOVIH POTIH", krasna povest iz ameriškega življenja. Broširan sešitek, 112 strani, stane 30c
2. "ANDREJ IN NJEGOVI ZLOČINI", zanimiv igrokaz v treh dejanjih 30c
3. "SREČNI BODIMO", spisal Franc Bernik, jako poučljiva knjiga 50c
4. "ENA BOŽJIH CVETK", 416 strani obsega joča zanimiva povest \$1.00
5. "VRTEC", trdovezani letniki 1911; '14; '16; '17; '21 in '22. Vsak letnik vsebuje krasne spise, pesnitve, itd. Ta knjiga je zlasti priprava za mladino za učenje čitanja slovenščine 75c

Skupna vrednost za vseh pet knjig \$2.85

Zdaj dokler ta zbirka ni razprodana jo dobite za samo \$1.60
S POŠTNINO VRED.

Ker je na roki le okrog 50 izvodov teh knjig, naj se tisti, ki jih želijo požurijo z naročili. Z naročilom pošljite potrebni znesek v Money order ali čeku in pošljite na:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadnji postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 WEST CERMAK ROAD,

CHICAGO, ILLINOIS